

1

EXEQVIAS
ILLVSTRISSI-
MO ILLVSTRISSIMI GE-
neris Principi ac Domino, Domino AVGVSTO,
Duci Saxoniae, S. Romani Imperij Archimarescallo
& Septemuiro, Landgrauio Thuringiae, Marchio-
ni Misniae, Burggrauio Magdeburgensi, ex mortua
li vita ad coelestem euocato: quo tempore,
quibus locis, quaque solennitate itum sit:
breuis & dilucida narratio;

D R E S D Æ
In officina Matthæi Stœkelij, anno Domini
C I O X X C V I,

2.

AMPLISSIMIS
ATQVE ORNATISSIMIS
viris, virtute, doctrina, dignitate præstantibus, Do-
mino Dauidi Peifero in Gosik, & Domino Ioanni
Ienifio in Lomen, Illustriffimi Electoris Saxonici,
alteri Confiliario, alteri Secretario, intimis:
Dominis & Patronis fuis colendis &
obferuandis S. D.

LEXANDER MACEDO,
cognomento Magnus, cum exerci-
tum in expeditionem Perficam edu-
ceret, Orphei simulacrum, apud
Libethra, cupressinum multo ma-
nasse sudore comperit. Eo portens
to omnibus exterritis, & tristio-
rem in partem inter-
pretantibus: Aristander vates regem bono esse ani-
mo iussit, cum nihil ostendi aliud diceret, nisi eius
res gestas fore tantas, vt multum sudoris atq; laboris
decantantibus eas Poëtis & Musicis essent præbi-
turae.

Simile quiddam mihi, Ampliffimi viri, in luctuo-
sissimo diuini Principis nostri obitu contigisse vide-
tur. Postquam enim Celsitas ipsius fatali necessitati
concessit, non solum cunctos per vniuersam Germa-
niam bonos luctus acerbus incessit, sed argumentum
pariter difficile obiectum toti literatorum nationi,
excellētiffimi Principis placidum ac felicem quidem
ipsi, ceterum nobis ominosum & tristem exitum scri-

ptis mandandi & illustrandi suis. Et verò iam aliquàm multi studium in hoc genere atq; operam vulgò ostenderunt: quorum aliqui partes sibi vel datas vel sumtas præclarè executi sunt. Sudarunt in hac quasi palæstra Theologi, vngues arrosere Poetæ, æstuarunt Oratores, fatigati sunt Historici. Quid quæris? quasi Orphei statua sudasset omnibus, ita pro se quisq; ad parentandum optimo ac pientissimo Principi, pro virili, & expromta industria, tanquam symbolam conferre. O fortunatos Principes, quicumq; homines eruditos atq; optimarum artium studijs deditos fouent, absq; ijs esset, ijsdem tumulis, quibus corpora conteguntur, nomen etiam vnà sepultum obrueretur. Ite nunc, quos literarum pudet pigetq;, & illarum precium, quod auro contrà carum non est, iam ne asse quidem licemini. Literæ testes temporum, assertrices veritatis, altrices memoriæ, vitæ communis magistræ, nunciæ vetustatis: cuius ignarum esse, quid aliud est, quàm semper esse puerum?

Hominum igitur doctorum & gratorum vestigia, dum ego etiam, quanquam gradu multum impari (sed ingenij culpa, non voluntatis) persequor: vnus atq; alterius horæ, è continuis operis decisæ, laborem suscepi, & in funere Domini clementissimi cæremonias adhibitas, vt oculis Dresdæ vsurpauim, ita narratione Latina persecutus sum. Ad eam me scriptionem amor impulit, ac pietas erga Principem atq; altorem liberalissimum ac munificentissimum, vnicè dilectum, ad cuius quasi communis parentis

rentis exequias, putavi me quoque, pro meo modulo,
ἐξέλκων συνεισφέρειν oportere. Alioqui nec à doctrina
satis, nec à natura ad scribendum, nec otio instructi
sumus, in ludo operoso constitutus, ut

fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi.

Hanc autem narratiunculam, Amplissimi atque
Ornatissimi viri, vobis προσφωνητέου existimaui, tum
quòd sciam, gratam vobis esse recordationem Augusti,
augustissimæ memoriæ, Principis: tum quòd bonarum
literarum & has colentium semper fuistis, mea
quidem memoria, amatores & patroni.

Et ambos summissè rogo, ut animum pristinum
erga humanitatis studia conseruetis: quæ nisi vestra,
vobisque similium, autoritate atque ope prouehantur,
breui futurum est, ut audacia pro sapientia, etiam iure,
liceat uti. Bene valete. Misnæ, in ludo illustri,
post XII. Idus Martias, Anno post natum Christum
CIC IC XXCVI.

Vestræ Dignitatis
obseruantiss.

Iohannes Ladislaus.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and appears to be a formal document or letter.

E X E Q V I A S
ILLVSTRISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO,
Domino AVGVSTO, Duci Saxoniae, S.
Romani Imperij Archimarescallo & Septemuiro, &c.
laudatissimae memoriae: quo tempore, quibus
locis, quaque solennitate itum sit: com-
pendiosa descriptio.

Vita Illustrissimo Duci Sa-
xoniae, S. Romani Imperij Archima-
rescallo ac Septemuiro, AVGV-
STO, Domino, quondam nostro
clementissimo, celebrandae perpetuo
memoriae, toti Germano nomini lu-
ctuosa, Dresdae primum, citra sepulturam: deinde
Fribergae, ubi sepulturae colophon accessit, tridui
repetita interuallo, soluta sunt: postquam inter-
cesserant dies vnus & triginta, cum ille temporalis vi-
tae spacium emensus, ad superos feliciter migravit.

Dresdae parentatum A. D. III. Idus Martij, Ro-
mano veteri loquendi more: vel tertio decimo Mar-
tij, vulgata numerandi consuetudine. Sed veteri, nec
mutata Calendarij, vt vocant, ratione. Anno post
natum in terris Saluatorem θεσυθρωπων CIO IO
XXCVI.

Corpus exanime, diuini quondam animi domi-
cilium, ex arce, inter duplices vtrimque ciuium versus,
vnum exteriorem, thoraces aeneos cum hastis inuer-
sis,

lis, alterum interiùs stantem, pallas nigras, & fascias gerentem funerales, in templum oppidanum, quod à sacra cruce denominatur, ὀχήματι, ὀκταζεύκτω, id est, vehiculo octiiugo deportatum est, funere celebri ac magnifico, quale pro temporibus atq; tanta in moestitia, tantoq; Principe dignum duci potuit ac debuit.

Ibant ante omnes alios nouem viri partim nobiles, partim homines honorati, in quibus agnoscebantur vrbs, satellitum, & vigiliarum præfecti, tripertitò aliq; post alios ingredientes, atrati, cæterorum ordinum & pompæ totius ductores.

Sequente è vestigio, qui pro modo corporis præferret grandiozem solito crucem, homine Polono, ministro aulico, probo & antiqui moris, Musico bono, & voce mirum quantum robusta longè lateq; notissimo.

Huic succedunt pueri scholastici, numero ducensati, lugubri vestitu, bini, vt assolet, viam pergentes, & cantiones sepulcrales, pressa ac flebili voce modulantes, quos iuxtà vtrobique comitantur pædagogi ac Magistri.

Cateruam scholasticam symphonicorum chorus aulicorum continuè excipit, æquè lugubriter amicti, qui perinde combinati progressionem faciunt.

Et qui horum vestigijs instant, sacri Ordinis viri triginta, pallis & ipsi funebribus induti, ac vittas ferules è pileolis ponè dependulas, more & modo cæterorum funus Illustre deducentium, habentes : tantò
magis

magis tristes & conturbati, quanto iustiores moerendi causas, quam cæteri, haberent.

Post Presbyteros primùm prodeunt æneatores duo, quos puer grandis antecedit, habitu oppidò quàm miserabili, qui tympana nigro contecta panno baius lat scapulis; bacillos verò, quibus tympana pulfantur, itidem obtectos decussatim manibus senior gestat tympanorum artifex.

Deinde bis senùm tubicinum, præter morem mœstus tacitusq; manipulus, terni progredientes sequuntur, tubas manibus tenendo ociosè, ad brachia reclinatas, & atris panniculis dependentibus vestitas, in quibus enses & corona rutacea, Septemuiratus & Ducatus Saxonici affixa insignia visebantur.

Postea hominum equestris dignitatis & nobilium natio numerosa ingreditur, honoratissimis quibusque primo loco constitutis, quos aulico nomine Marscallos insigniunt, qui perinde ternis comitibus ceu articulatim iunctis, in hoc lamentabili agmine sese promouent, amissi optimi Ducis indicia haud obscura præ se ferentes: ñs, inter duos medio, præeunte Electoris Saxonici Marscallo, muneris insignia manibus gestante.

Tum sedecim vexilla longo tenore portantur à totidem eximiæ & generosæ nobilitatis hominibus ferè omnibus, qui Comites & Barones indigitantur, funerali vt cæteri vestitu atq; cultu: vexilla, per quantum satis est, interuallum, singula singuli equi prosequuntur, atris velaminibus operti, qui vexillorum imagines æreas, picturatas, in fronte, & femine v

B

troq;

troq; præferrent, & à binis equestri ordine præcipuæ
existimationis viris, magistris militiæ, equitum præ-
fectis, & horum similibus ducerentur.

Miro autem silentio cuncta se mouere (extra
quàm in primo & remoto ordine nãiam quærulè
canentes) & verò etiam hinnientium sæcula; ita om-
nia luctu & tristitia plena, & quasi consternata vi-
deri. Vexilla eius formæ sunt, qua turmas equestres
sub signis duci solere perhibent. Et quod primo lo-
co fertur, ἄσκημορ est, nullis imaginibus insignitum,
coloris rubei, quod propterea vexillum sanguineum
more militari appellant. Cætera signata. In quorum
prioribus duodecim, stemmata atq; imagines gentilis
ciæ cernuntur, suis discretæ coloribus, atq; pigmentis
illustratæ; imagines inquam illustrium & vetustarum
familiarum, quarum ius atq; titulus ad domum Sæ-
xonicam, iam olim, præterquam Hennebergensis,
quæ recens, legitimè deuoluta essent,

Posteriorum trium, vno Ducatus Saxonici, altero
Electoꝝratus, tertio, & quod pro libitina proximè ge-
statur, Electoꝝri Saxonici insignia integra, hæctenus
quasi per partes singulatim ostensa, expressa mon-
strari.

Post hæc, vnus quidam, inter vniuersos pedibus
ingredientes, eques ingreditur, ex eorum genere,
quos loricanos Liuius, aliq; Græca voce Cataphractos, &
Cataphractarios nominant, id est, circumquaq; armis
munitos. Is Panoplia Septemviri Saxonici nigrican-
te, armatisq; veluti stris distincta spectabilis, dex-
traq; baculo Archimarescalli gestamine nixus, emi-
nens

nens equo phalerato, gressus pedetentim alterno
crurum explicatu glomerante, præeuntes affectatur.
Vnus in tam lacrymabili spectaculo, qui speciem aspe-
ctantibus illacrymabilem præberet.

Hinc reliqua pompæ funebris gestamina deferun-
tur, ensis, sigillum, pileus: non quibus Elector vti
communiter consueuisset, sed quæ Electoriæ dignita-
tis habentur γνωρίσματα καὶ σύμβολα, quibusq; Imperij
duntaxat nomine vti, si opus foret, solet: sigilla-
tim à proceribus, alio alium continuè sequentibus, ge-
stata. Ensem vagina aurea vestitum Imperij Roma-
ni Promarescallus humero summo impositum ita te-
net, vt mucro deorsum vergat: sigillum Cancellaris
Electorius: pileum eiusdem Stabuli magister, vtrum-
que in puluillis serico nigro intectis, vnde lacinia
dependenter, repositum, dextra modicum porrecta
ferebant. Tandem illustrissimi animi sacræ exuiiæ,
loculo stanneo, aurato, conditæ, media pompa, specie
perquàm lacrymabili inuehuntur, super feretro curuli
octo equis protracto, quæ omnia vestimentis feralibus
instrata, & ad commiserationem modo omni com-
posita essent. Feretrum ab vtraq; parte duodenis: iu-
menta quaternis selectis equestri honore viris stipan-
tibus, pariter amictu funereo miserandis. Equorum
capita si aspexisses, adeò tristi habitu demissa: mutas
bestias Domini sui casum persentiscere iurares

Pone libitinam proximi incedunt Principes, præ-
ter reliquum corpus, ora quoq; lugubriter velati. In
primis contristatus apparere illustrissimus Elector
Saxonie Christianus, vt quem proximè attingat do-

lor, Electoris τῷ μακαρίτῳ filius, Dominus noster be-
nignissimus (quē ὁ θεὸς κύνεισος, ἀληθινός aetatem sospi-
tet superstitetque, ad Ecclesiæ salutem) qui inter Io-
hannem Georgium Electorem Brandenburgicum, so-
cerum; et Iohannem Casimirum Ducem Saxoniae, af-
finem, ingrediebatur medius. Cæteri principes ac prin-
cipum legati, quorum utroq; ordine præstò erant com-
plures, terni progredientes insequuntur; præter eos,
qui defuncti Electoris illustrem viduam, cæterasq; ma-
tronas principes per uiam comitabantur. In quibus
primas tenet Anhaltinus demortui Electoris focer,
princeps laude bonitatis et clementiæ celebris. Is quan-
quam ex amissione tanti generi, tamq; breui sibi erep-
ti; et dolore filiae, vehementer afflictæ; et calamitate
publica graue uulnus accepit; tamen ut poëta ait,

Spem uultum simulat, premit alto corde dolorem,
et uirtute atq; alloquio suo uiduæ tristissimæ percul-
sum animum sustentat. Venerant autem in funus, ut
hæc quoq; attingamus, ad cohonestandas exequias,
præter iam dictos Regulos, Illustrissimi Saxoniae Du-
ces, Fridericus Vuilhelmus et Iohannes, fratres; Io-
achimus Fridericus Marchio Brandenburgensis,
Administrator Archiepiscopatus Magdeburgensis;
Vuolfgangus Dux Brunswicensis, qui à Grubenha-
gio cognominatur; Ioachimi Ernesti principis An-
haltini duo filij, generosissimis ingenijs adolescentes,
Iohannes Georgius, & Christianus. Legatos miserunt,
quos graues causæ interesse funerationi luctuosæ non
sinebant. Primum Iohannes Casimirus Princeps ma-
gnanimus, Palatinus Rheni & Proseptemuir, gener
Electos

Electoris τὸ ἐν ἀγίοις : cum quo nupta est filia ex tribus superstibus maxima; Et Henricus Iulius, Dux Brunsvicensis, Episcopus Halberstatensis, gener alter, cui nupsit filia natu posterior. Deinde Georgius Fridericus Marchio Brandenburgensis Dux Borussiae; Lādgrauī Hassiae, Vuilhelmus, Ludouicus & Georgius Episcopi, Herbipolensis, sed qui antè domum reuolarant, quam deductio fieret, Pabergensis, alij, qui nostram fugiunt memoriam. Sed ad propositum reuertar. Principum latera Stipatores qui claudunt, funebri ipsi etiam amictu, & cuspidibus hastarum in humum uersis, quod eorum decus ac praesidium concidisset, ita iuxta Dominos luctuose gradiuntur,

Vestigia principum legunt Consiliarij, Silentarij, Medici, caeteriq; si de arctiore principi obstricti. Eorum medio immixti conspiciẽ nobilibus & honorandis, Canonorum Misnensium, Martispyrgensium, & Numburgensium collegijs, Viri praecipui: in quibus vniuersis, more praecuntium Dominorum, ad caetera luctus signa, velamenta nigra faciei obtenta cernebantur. Terni illi quoq; omnes funus prosequi.

Post eos, exiguo interuallo, ecce Heroinarum Nympharumq; illustre & candidum genus, tripertita, per modica spacia, serie, lugubri ritu & specie, lentoq; tractu sese infert. Anteambulantes aliquot nobili genere uiris, dignitate, uirtute & grauitate honestis, quos aulae magistros uocant, toto corpore ipsi etiam, operè lugentium in modum, cooperti.

C

Loco

Loco primo nouem eunt matronæ principes, specularioribus pullatis, ad instar prægressorum Domino rum stipatæ, funebri quæq; obuoluta sindone, quæ à binis partim principibus, partim Comitibus, uestitu principum cæterorum plane gemino, ducuntur. Inter eas, Domina Agnes Hedwigis, illustris vidua, vt loco & propinquitate prima erat: ita mœrore præ cæteris affligi videri, & dolorem vi lacrymarum profusa testari. Illa patre comitata, & ex altera parte Ioachimo Friderico, Marchione Brandenburg. Administratore, A.M. inducitur. Continuè sequitur Domina Sophia, Domino Christiano Illustrissimo Electori Saxonico, Domino nostro clementissimo: porro hanc, Domina Anna longe mœstissima, Domino Iohanni Casimiro Illustrissimo Duci Saxonix, nuptæ: illa nurus, hæc filia Septemviri τὸ μακαρίτη, è tribus ad huc uiuentibus & florentibus natu minima. Ambæ uberissimum lacrymarum imbrem fundere uisæ, multaq; alia naturalis affectus, & sinceræ sympathiæ edere signa. Nec uero quæ sequuntur illustres Dominae, & totus Nympharum lugentium Chorus, mœstitiæ atq; fletus expertes esse. Adeò nihil est in rebus humanis muliere συμπάθεινον, quæ in isto generoso & humanissimo affectu uel uiris sæpe non cedit, imò uincit etiam. Cuius rei certa exempla (ne abeamus longius) Christi Saluatoris crucifixi & tumulati suppeditat historia.

A matronis Summatibus proximæ sunt fæminæ nobiles, in principum gynæceis numeratæ, copia multæ, sed quodam interuallo proximæ,

Deniq;

Deniq; his non minori numero Nympharum nobis
lium, sedibus aulae uicinis gaudentium coetus: et consi-
liariorum, tum Doctoratus gradu insignium, & Sec-
retariorum, quos vocant, coniuges, tribus praegres-
sionibus ductoribus equestri dignitate, succedunt,
ternae protelò longoq; ordine procedentes uniuersae,
& luctu graui omnes affectae.

Foeminarum luctuosam cateruam, aulicorum mi-
nistrorum frequens manus subsequitur, gradu & pro-
gressu pari. In quibus praecedere libellorum magistri,
sequi thesaurarij, quibus adiunctos cernere erat, quos-
dam honore in literis summo ornatos, qui Doctorum
honorifica appellatione ueniunt. Hinc qui in Archi-
uis ac tabularijs, diplomatum ac redituum perscriptio-
nibus operas nauant. Post alij medioximi, infimi, suo
quisq; loco & ordine, & numerum, & luctum aus-
gere.

Idem ordo & progressio est Magistratus urbici, &
ciuium, magna frequentia, perpetuaq; serie aulico-
rum triste agmen continuantium.

Dum procedit funus, eleemosyna in omnes pau-
peres largissimè erogatur. In Scholasticos data singu-
la tetradrachma siue stateres argentei, qui pondere
& precio semunciales sunt: in caeteros didrachma. In
utroq; numo, tempus obitus, & curriculi in his terris
peracti, latinis literis & uerbis impressum, uisitur

Tandem aliquando, duabus integris propè horris

inter procedendum exemitis, secunda pomeridiana in templum peruentum est: in quo sedilia, pulpita, ara, pars item templi superior, pergularum instar proiecta, integumentis atratis circumcirca conuestita esse, & flebilem Mortualium effigiem vndiq; representari. Tum uero concionator aulicus, orationem epidictici generis exorsus, ad extremum usq;, quod ingressus erat, auditorum summo silentio exsecutus est.

Cæremonijs peractis, & Dominis discessis, exuuiæ beati Electoris, inclusæ sandapila stannea, inaurata, et commissuris operculi ferruminatis obtecta, cum curuli feretro, & pompæ ferculis, in templo, apposita custodia, per noctē relictæ. Sanè Princeps potens & magnificus, magnificè apparateq; funeratus. Fama est IIS quadragies sexies amplius, in nigrum pannum duntaxat expensa esse. Pallæ enim lugubres, & quicquid uestitium ad exteriora luctus indicia pertinet, Electoriæ ditionis hominibus uniuersis: dominis seruis, summis infimis, nobilibus plebeis, aulicis non aulicis, qui huic luctuoso actui interfuerunt, sumtibus Electorijs tributum fuit. Præterea aliquot templa, & arcis amplissimæ conclauia omnia indidem vestita sunt.

Postero die mane, eodem apparatu extra portā funus ductū. Inde conscensis effedis Fribergā (qui locus centum viginti distat stadia) tam principes quam horum comitatus contenderunt. Eò funus apportatum circa sextam vespertinam, Senatus, ciuium, hominum metallicorum, ministrorum Ecclesiæ, & Scholasticorum, frequenti & luctuosa obuiam itione exceptum

ceptum, itaq; in urbem deductum est. Postridiè, id est,
Idibus Martijs, tristissimo quondam ciuibus Romanis,
& toti imperio, ob necem summi, herois ac Principis,
funesto die (quod Deus omen obruat) cadauer ceu in
stauratis funeralibus Dresdensibus, ex arce in tem
plum cathedrale, diuæ Virgini dedicatum, rite solen
niterq; delatum est, & ibidem monumento condit
tum, iuxta parentum, coniugis prioris, natorum octo,
filiarum trium, Mauritij fratris, & Sidoniæ sororis
reliquias: cum vixisset A. LIX. M. VI. D. XI.
H. XII-. Requiescit in spe resurrectionis ad vi
tam & gloriam sempiternam.

INDICATIO ANNI, MEN
sis, Diei emortualis, & eius
dem tempus.

V Ndena Februari, se merferat, æthere Titan,
Hei, perit Augustus gloria Teutoniæ.

INDICATIO ANNI, MEN
sis & Diei sepulturæ

V T iubar exeruit Martis quindenus ab ortu,
Augusti exuias busta paterna tegunt.

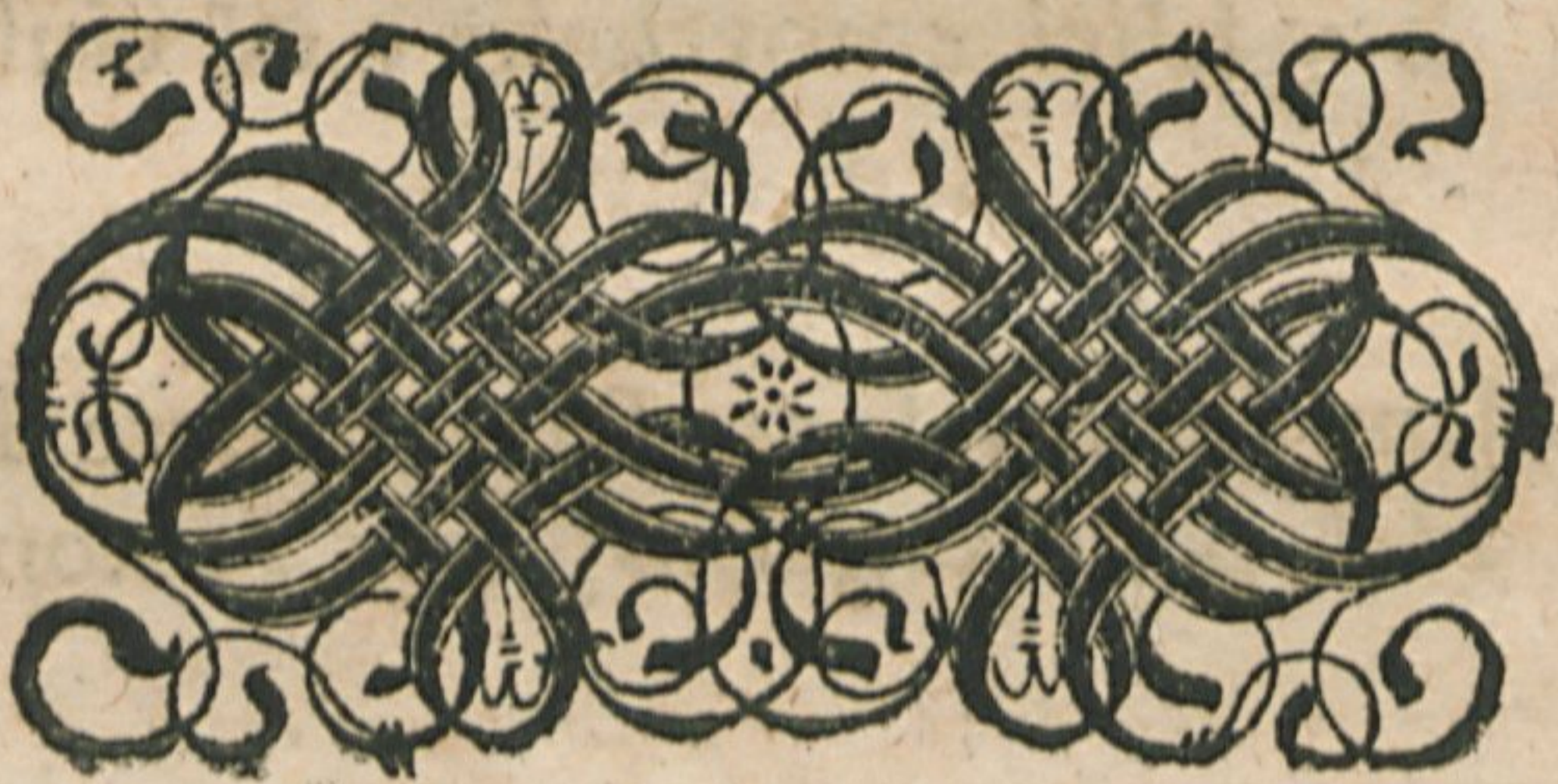
C 3

INDI

INDICATIO ANNI, MEN-
sis, diei, horæ emortualis, Dominæ
Annæ, Electoris beati nus-
ptæ prioris.

LV X prima Octobris celer vt ruit axe, vbi
vespri est
Octaua, Augusti Principis vxor obit.

MM^æ Pr. incomparabilis, sapientis, pacifici, pñ,
felicis, verec̃ Augusti: debitæ pietatis ergò, cum
lacrymis parentando perscripsit, subditus & alumnus
Iohannes Ladislaus, ludi illustris ad Albim Rector.

18. Nov 1996

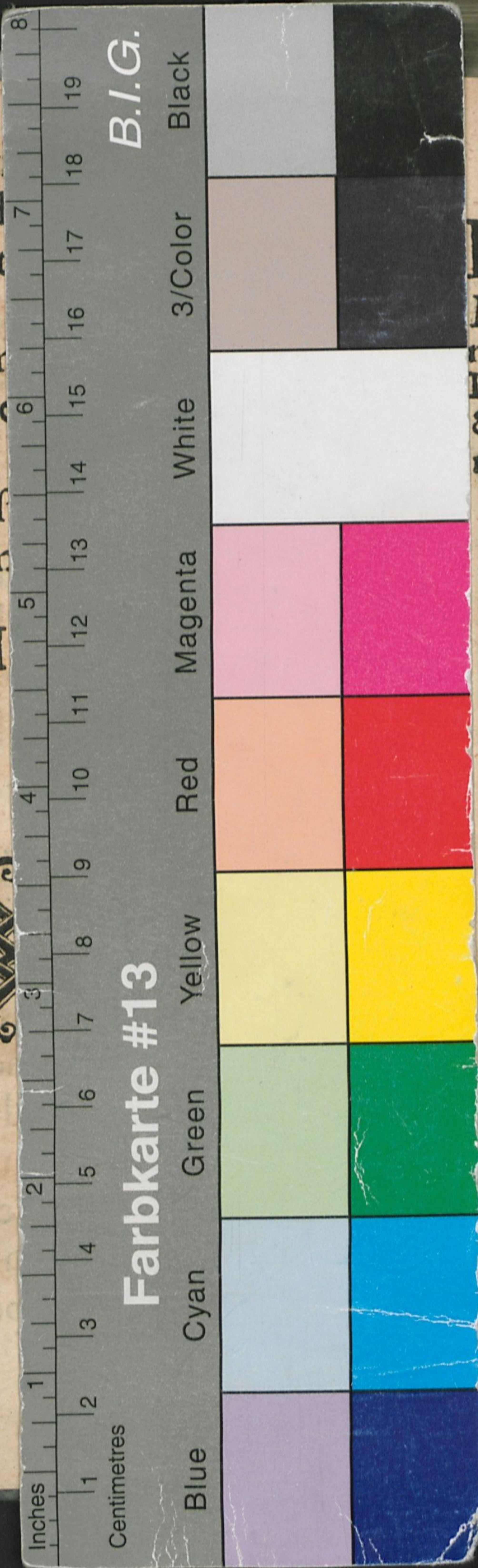
Nh 1217

ULB Halle 3
001 600 079

TA → OL

EXEQVIAS
ILLVSTRISSI-
MO ILLVSTRISSIMI GE-
neris Principi ac Domino, Domino AVGVSTO,
Duci Saxoniae, S. Romani Imperij Archimarescallo
& Septemuiro, Landgrauio Thuringiae, Marchio-
ni Misniae, Burggrauio Magdeburgensi, ex morta-
li vita ad coelestem euocato: quo tempore,
quibus locis, quacumque solennitate itum sit:
breuis & dilucida narratio.

DRESDÆ
In officina Matthæi Stœckelij, anno Domini
CIC IC XXCVI,

